

Verplicht werken in bijstand is goed idee

Via vrijwilligerswerk gaan mensen met een uitkering weer participeren in de samenleving. Met kans op betaald werk.

Juriaan Otto

politicooloog en projectleider van verschillende activeringscentra

Een moderne vorm van slavernij noemt SP-Kamerlid Sadet Karabulut het voorstel van de VVD om een werkplicht voor mensen in de bijstand in te stellen. Met deze reactie geeft Karabulut weinig blijk van kennis van zaken als het gaat om een grote groep mensen aan de onderkant van de samenleving.

Tweede Kamerlid voor de VVD Malik Azmani vindt dat mensen die in de bijstand zitten, moeten worden verplicht iets terug te doen voor hun uitkering. Dit is een uitstekend idee, mits dit goed wordt uitgevoerd en leidt tot scholing of (ongesubsidieerd) betaald werk.

Karabulut stelt ten onrechte dat mensen in de bijstand in Nederland via hun sollicitatieplicht al een tegenprestatie leveren. Niets is minder waar. Een groot deel van de bijstandsgerechtigden is vrijgesteld van de sollicitatieplicht omdat de afstand tot de arbeidsmarkt te groot is. Een ander deel van hen solliciteert wel, maar wordt vanwege diezelfde afstand tot de arbeidsmarkt keer op keer afgewezen. Ten slotte is er nog een relatief klein deel dat het allemaal wel best vindt en uit zichzelf niet in beweging komt.

Het voorstel van Azmani staat gelukkig niet op zich. In hoog tempo ontstaan in Nederland projecten die mensen uit de bijstand actief op weg helpen naar meer zelfredzaamheid en uiteindelijk naar scholing en betaald werk. Goede voorbeelden zijn de maatschappelijke activeringscentra in Tiel (Dynamiek), Culemborg (de Doenerij) en Alphen aan de Rijn (Doen-Ja!). In deze centra worden bijstandsgerechtigden ingezet als 'acti-

.....

Iedereen kan iets en wil iets; het is vernederend om mensen langdurig in winterslaap te houden

veringsmedewerker' met als doel het zogeheten 'granieten bestand' van de bijstand te ontsluiten. Het gaat hier om mensen die zelf door omstandigheden (schulden, gezondheid, lage opleiding, psychosociale problemen) ooit in de bijstand zijn terechtgekomen en daar nu via deze centra uit proberen te komen.

Als 'ervaringsdeskundigen' begrijpen zij goed wat nodig is om al die anderen uit de bijstand ook zover te krijgen die stap te zetten. Producten die in deze activeringscentra worden aangeboden, variëren van een formulierenbrigade en een zorg- en boodschappendienst, tot sociale activiteiten, een klussen- en tuindienst, een computercursus en huis-

werkbegeleiding. Dit wordt allemaal aangeboden en verzorgd voor en door mensen in de bijstand.

Uitgangspunt is altijd dat mensen via deze stappen werken aan hun zelfvertrouwen, ontdekken waar hun talenten en vaardigheden liggen en de mogelijkheden herkennen die leiden tot scholing en betaald werk. Zeker is dat zonder deze beproefde methodiek mensen die langdurig in de bijstand zitten, nooit (meer) aan het werk komen. Los van het menselijk leed dat hiervan het gevolg is, is het gezien de vergrijzing economisch onverantwoord niet in deze groep te investeren.

Het felle verzet van Karabulut tegen het voorstel van Azmani is verrassend omdat het voorbijgaat aan de gedachte dat iedereen in onze samenleving iets kan en wil. Helaas staat een grote groep al te lang buitenspel. Die participeert maatschappelijk gezien niet, laat staan dat ze in haar eigen onderhoud voorziet. In tijden van (naderende) krapte op de arbeidsmarkt en vergrijzing is dat onacceptabel. Karabulut bedient zich van holle retoriek en kiest in de discussie met een krachtterm als 'slavernij' voor een achterhaalde vorm en niet voor de noodzakelijke inhoud. En dat is zeker gezien haar politieke kleur een gemiste kans.

De SP zou er goed aan doen de plannen van de VVD te omarmen en tegelijkertijd de menselijke maat hiervan in de gaten te houden. Het onthouden van concrete hulp aan deze groep mensen en hen feitelijk langdurig in een winterslaap houden is vernederend en de Nederlandse verzorgingsstaat onwaardig. En niet het verplichten sociaal maatschappelijk actief te zijn als 'tegenprestatie' voor de ontvangen uitkering. Want wat kan daar nu mis mee zijn?